

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându cu litere garmond

Tara libertăților.

Sibiu, 14 Iulie n.

Cu drept cuvânt se poate numi statul român *țara libertăților*, pentru-că poate că nicăieri nu se pune atâta preț pe libertatea omului ca în România-liberă.

Despre această frumoasă însușire s'a dat probă convingătoare în zilele din urmă, când s'a făcut predarea cuirasatului rusesc „*Kneaz Potemkin*” în mâinile autorităților române.

S'a asigurat pe sâma întregului personal cea mai deplină libertate personală pe întregul teritoriu al regatului român, și astfel sute de vieți omenești au fost mântuite și scăse din gura morții sigure. Pentru-că dacă vasul de război rusesc „*Kneaz Potemkin*” nu se preda, avea să fie scufundat în apă, cu personal cu tot, ori apoi personalul de pe vas avea să treacă prin torturile îngrozitoare ale morții pricinuite de — *fome*.

Și aceea ce au promis autoritățile române au și ținut. Intregul personal care se afla pe cuirasatul „*Kneaz Potemkin*” s'a resfărat prin țara românească, însoțit de simpatia poporului român, care amănând datinei strămoșești, pentru cei nefericiți n'are decât sentimente de milă și de compătimire, și care pe unde a ajuns a fost angajat la muncă la care se pricepe, unii la vapoare, alții la fabrici, și erași alții la lucrul de câmp, și astfel li-s'a dat tuturor posibilitatea de a-și câștiga traiul vieții ca oameni liberi în țară liberă.

Cuirasatul, firește, a fost predat proprietarului, statului rusesc, care a ajuns stăpân de nou preste el, fără a l'fi costat o picătură de sânge, ori un ban măcar. Pe calea aceasta apoi statul român a făcut serviciu enorm de mare și Rusiei, afară de serviciul de neprețuit pe care l-a făcut *umani-tății*.

O astfel de întâmplare nu e de toate zilele, și merită să fie remarcată, pentru-că ea constituie o nouă probă

despre înțelepciunea și bunul tact cu care e condus acest tiner regat, care și până acum a știut să atragă asupra sa atențiunea lumii culte prin fapte extrem de corecte.

S'a dovedit însă cu ocaziunea acestei încă un lucru, pe care Europa, și în special Rusia, n'ar trebui să l'treacă cu vederea la nici un caz. De-și după cele întâmplate la 1877, când drept respălat pentru ajutorul dat din partea României pentru-ca stégurile rusești să nu rămână pătate, ci cu cinste să fie duse îndărăt în Rusia de pe câmpul de război, Rusia a aflat de bine să iee Basarabia din mâna Românilor și să o încorporeze la Rusia, — esista motiv de nemulțămire: guvernul român și poporul român totuși n'a dat semne de rancună, de răzbunare, de răutate, ci a sărit de nou întru ajutor Rusiei, și a dat dovadă despre *ca-valerismul* poporului român, atât Rusiei, cât și lumii întregi, care nu poate decât să laude înțelepciunea cu care a fost aplanată o chestie atât de delicată, cum a fost chestia vasului de război „*Potemkin*”.

Când s'a făcut predarea resvrătiților de pe cuirasatul „*Potemkin*”, în fața autorităților publice române cari au ținut această ceremonie în ziua a VII-a, 41 (42) iulie, președintele României, domnul G. Gr. Cantacuzino, care a adresat cuvinte de înbărbătare celor ce s'au predat, spunându-le că „*suntem născuți în libertate și în libertate vom prospera*”.

Puține dar însemnătoare cuvinte! Un întreg program se cuprinde în ele, un program sănătos pentru un stat tiner, care singur și-a eluat libertatea și care știe ce odor prețios e libertatea!

Eată un stat, care în libertate își vede țaria și viitorul! Un stat, care de-și mic, pe lângă celelalte state mari ale Europei, a știut și știe să fie mare pentru toți aceia cari intră hotarele lui au crezut că-și pot afla fericirea!

Despre proverbiala ospitalitate română guvernul și poporul țării românești a dat deci nouă dovadă cu adă-

postirea pe pământ românesc a cincisute cincizeci și șapte de dezertori rusești (pentru-că atâția s'au predat), pe cari acasă îi aștepta mărtașă sigură — și acum la ei e rindul, să nu se arăte nemulțămitori, ca mulți alții din trecut!

Criza.

Tratările de pace intră prim-ministrul Fejervary și șefii partidelor opoziționale n'au dat rezultatul dorit. Opoziția nu s'a angajat să desarmeze, respective să iee ea puterea în mână, fiindcă afară de promisiunea, că dacă în urma propunerii mai intensive a limbii magiare în școlile populare ale naționalităților cunoscătoare limbii magiare se vor înmulți astfel, ca la regimentele ungurești să dea majoritatea celor știu ungurește — limba de regiment va fi pretutindenea cea ungurească, altă concesie guvernul nu i-a putut face. Ear' fără concesii mari și însemnate opoziția nu desarmază.

În urma acestei neisbăturii cu planul său, prim-ministrul Fejervary a fost Vineri septicimă trecută la Ischl, unde petrece M. Sa, și a făcut raport domnitorului despre situațiune. După cum spun ziarele bineinformate, lucrul a rămas în stadiul de până acum, și așa are să rămână până la sfârșitul lui August, căci M. Sa are trebuință de odihnă și vrea să petreacă în liniște septicimă în Ischl. În Septembrie apoi se vor începe de nou tratările de pace între guvern și opoziție. Că cu rezultat mai bun ore de cât în trecut, — se va vedea atunci.

Opoziția firește că până atunci nu stă cu mâinile în sin, ci organizează mai departe în țară *resistența pasivă*, sub ce este de înțeles aceea, ca oamenii să nu plătescă dare și să nu dea recruți dacă li-se vor cere. În aceste virtuți culminează astăzi *patriotismul* în țara noastră! A nu plăti dare, și prin urmare a duce țara la faliment, ori în cazul cel mai bun, la pierderea creditului în străinătate, și a nu da cântane domnitorului, pentru ca în cazul unei complicațiuni țara să stea nepregătită în fața evenimentelor, fără brațe înarmate!

Curioasă politică! Dar e *patriotică*, — zice lumea magiară, și de aceea o sprigine-

ște. Și tot mai largi se fac cercurile cari se închină acestei politici. Pe noi însă nu ne încântă. Pentru-că patriotismul, după a noastră pricepere, reșede în jertfele aduse pe altariul patriei. Ear' a nu da statului aceea de ce statul are neapărată trebuință, nu e jertfă ci e — altceva.

Destul deci, că cu criza suntem tot acolo unde am fost înainte cu cinci luni.

Dr. Iosif Gall.

Din incidentul pornirii procesului de despărțire intentat Grecilor din Budapesta din partea Romanilor gr. ort. de acolo, fapt despre care am făcut pomenire în numărul 67 al ziarului nostru, foia „*Poporul Român*” din Budapesta scrie sub titlul de sus următorul prim-articol în numărul din Duminică din urmă:

Un nume, pe care îl știu toți Românii din țara noastră. — Il știu din auzite, din cetite, din vorbe bune și rele, după-cum au fost aceia cari au luat pe buzele lor numele acestui bărbat vrednic al națiunii noastre.

Il știu, după-cum zisei mai sus, toți. Il știu, dar' nu-l cunosc așa după-cum îl cunoștem noi, cari avem ocazia de a-i petrece cu atențiune totă mișcarea, totă munca, pe care o sâvârșesc aici în inima țării ungurești pentru națiunea lui, pentru legea lui și pentru toți acei frați ai lui, cari se adresează la el în ori-ce afacere publică ori privată.

Nu e omul care a așteptat cândva laude, preamăriri, recunoștință din partea cuiva. Nu, căci în loc de recunoștință a avut în multe rânduri parte de bănuieți, huiduiri, din partea unora ori altora, dar' toate acestea nu l'au descurajat, nu l'au descurat delă muncă, ci le și-a urmat calea convingerii pentru binele obște.

Mă veți întreba, ce m'a îndemnat a scrie aceste cuvinte de recunoștință la adresa Il. Sale dlui Dr. Iosif Gall?

Nimic de cât o nouă faptă vrednică și frumoasă a vrednicului bărbat. O faptă, care trebuie să aducă după sine recunoștința și mulțămirea, nu numai a noastră a Romanilor din capitală, ci a întregii națiuni.

FOIȘORĂ

Înainte cu o sută de ani.

Din istoria tipăririi cărților bisericești.

Astăzi, când toți și toate tipăresc fără nici o pedecă reviste, foi și cărți și bune și rele, nu e mare numărul acelora cari știu ce greutate enormă se puneau și înainte numai cu 60 de ani în calea tipăririi cărților și foilor. Căci nu lipsa de bani sau de tipografi era greutatea, ci șicanele multe și multul timp pierdut cu scrisori și alergări pe la autorități până sus la cancelaria aulică, de unde trebuia primită concesiunea pentru tipărirea unei cărți. Și după ce bietul om cu mulă greutate primia concesiunea dorită, mai era la mijloc și cenzura, care avea să controleze că ea se tipări, nu cumva seafă lucruri periculoase pentru stat și ordinea de drept, precum și pentru ordinea socială și morală.*)

Mai era și altă greutate. Nu putea tipări omul totdeauna în tipografia pe care și-o algea el. E au tipografi cu privilegii anume, cum se vede din documentele publicate mai

jos, că Bart era „privilegiatul tipograf rumânesc al Neuniților în Sibiu”, resp. „în Ardeal”.

Iară când ven'a vremea să se retipărească o carte deja existentă, nici acesta nu se putea face fără învoire mai finală, cum se vede că s'a întâmplat cu „*Mineul cel mic*” și cu „*Octoihul*”. Până și tipărirea protocoalelor matriculare a dat consistoriului din Sibiu lucru destul în curs de doi ani (1809—11).

Documentele de mai jos au oarecare interes și din punct de vedere al limbii. Într-aletele e interesant progresul lui Aaron Budai în latinizarea limbii românești, căci s. e. botetății, cununații și morții din scrisoarea de la 2 Ianuarie 1810 până la 12 Iunie același an devin „baptisati”, „copulați” și „inbunați”. Necrocul că în protocoalele matriculare au rămas cu numirea lor românească, și protocoalele însele încă au scăpat de numele „*Consignație*”, cum le numește Budai tot la 12 Iunie 1810.

Întemplantarea mi-a adus sub ochi aceste documente, și am crezut că nu fac rău dacă le transcriu*) și le dau publicității.

Notez,*) că originalul scrisorilor reproduce mai jos se află în posesiunea dlui W. Krafft, ibrar-editor în Sibiu. I. Popovici.

*) Textele românești sunt scrise cu cirile.

I.

Dum'sale Tipografului rumânesc al Neuniților din Sibiu!

Prin milostivul Decret Gubernialicesc, sub 15 Iunie a. c. și numărul 3929 tipărirea de isnov a cărții bisericești, Mineiul cel mic numite, din adusele prin Consistorium la mijloc priedni, milostivește a fi îngăduită, Dumitale, la cererea sa în 13 Maiu a. c. în trăba acesta încôce făcută, cu acel adaes țisă înștiințeză, ca, cu prilejul tipăririi zisei cărți, din fiște care colă un esemplariu la consistorium să așterni spre al conferelui cu asemenea esemplariu a coalii din tipărirea cea de mai nainte, și ca prețul, cu care socotești această carte a o vinde, mainainte de începerea vânzării consistoriumului anumit (: per specifica :) spre reflectăluirea, săl arăți, trimițând mai pe urmă și consistoriumului doao exemplare tipărite, spre asă așeză la arhivum pentru cuvințioasa întrebunțare.

Pe lângă carii rămânem

Din consistoriumul îndatorăți spre slujbă neumit. Nicolae Huțovici m. p. S biu 15 Iulie 1808. vicar.

Aaron Budai m. p.

C. Domnului Ioan Bert, privilegiatului tipograf rumânesc al Neuniților din Sibiu.

II.

Auszug

des Herstädtter Magistrats Protocolls vom 16-t. Iunii 1809.

Nr. 59/809.

Das H'öb. Gubernium befiehlt sub Nr. 8757/808 auf die Bitte des hiesigen Buchdruckers Barth; das wallachische Buch *Kazania* genannt, drucken zu dürfen. wü'de zwar erlaubt, da aber durch die G. w. Censur ein'ge Anmerkungen gemacht worden; so würde solche in der Beilage sub litt. A. zu dem Buch dem Magistrat b. kannt gemacht, damit selbe gedachtem Buchdrucker zur Darnachachtung mitgetheilt werden müge, wegen den andre Chiri (ciril) Buch aber, *Octoih* genant, wäre dem gedachte Buchdrucker Barth zu erörten, dass solches Buch mit dem *Imprimatur* an den Expedt: adjunkten Steph: Göbbel bereits abgegeben worden.

Abschluss.

Herr Barth Buchdrucker, w'rd über den Inhalt dieses Gubernial Dekrets, nebst Mittheilung der demselben angeschlossenen Reflexionen, hiemit zur Darnachachtung versädiget.

Auf

Anordnung des Magistrats durch

M. O. Georg Hirling m. p. N. t.

din afară jos: Herrn Barth Buchdrucker.

(Va urma).

*) În privința acesta din urmă nici în ziua de azi n'ar strica o cenzură cât de severă.

Reconstrucția navei Escadra de la Sever. După mersul la Constanța spre a face la mare vasul „Krimin”, a plecat din Constanța după amiazi fără să se fi prezentat la de salut portului. După ce a plecat, pentru că guvernul român nu l-a înduplecat pe matrozii care să lăsați vasul și armatura, pe care guvernul român l-a pus la dispoziția guvernului rus, fără nici un contraserviciu, escadra n'a tinut de cuvântă nici să observe barele regulate de curtoase față cu portul român și prin aceea față cu statul român. S'a apoi să nu faci mersului vr'un bine!

Gimnasiu complet în Petroșeni. Nemesi Hrisap (Cluj) e informat, că ministrul de culte și instrucțiune publică a hotărât ridicarea gimnasiunii inferioare de stat din Petroșeni la gimnasiu complet, așa chip, că la 1 Septembrie a. c. i-se va adăuga clasa V. și consecutiv la începutul fie-cărui an școlar câte o clasă.

Ved. Maria Platoș n. Grip, proastă, după lungi și grele suferințe a adormit în Domnul Vineri, la 7 Iulie st. n. a. c. 8½ ore dinmăie în vârstă de 68 ani. Rămășițele pământești ale defunctei au fost așezate spre odihnă în cimitirul Duminec, în 9 Iulie n. la 3 ore p. m. în cimitirul bisericii gr. or. din Săcel.

Előren Goldis născ. Cornea, soția preotului gr. or. din Cermiu, Josia Goldis, și mama secretarului consistorial din Arad Vasile Goldis, a decedat ieri, Joi, în vârstă de 75 ani. Însemnarea i-s'a făcut astăzi la orele 10 a. m. în cimitirul din Cermiu.

Portretul Dr. P. Barciannu. Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu a luat hotărâre de a procura pentru localul său portretul în ulei al mult regretatului Dr. P. Barciannu, fost vicepreședinte al numitei Reuniuni. Spesele se vor acoperi din contribuțiile benevole ale acelor cari au cunoscut celălalt eminent al dascălului binemeritat Dr. Barciannu. În acest scop au încurs la secretariatul Reuniunii, Victor Tordășianu, urmasul decedat, P. Barciannu, președintele Reuniunii, P. Barciannu, v. pres., P. Drăghici, membru în comitet, P. Oora, casier, G. Barciannu, bibliotecar și Victor Tordășianu, secretar. G. Barciannu, prof. (Născut, de la vârstă de 17 cor. Doritorii de a da un sfat de ajutor la amintitul secretar.

Procesiune. La Forniș n'a se scrie că s'a făcut procesiune în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel urmând procesiunea în care unde s'a avut rugăciunile pentru pînă la 1000 de ani rugăciunile evlavioase și a dat în mîna abundență. Procesiunea a fost organizată de preotul Cămpian, participând și preoți vecini Toșia Popa și Nicolae Forniș.

Concertul Milles. N'a se scrie din Praga că în 1 Iulie n'a se ținut acolo dl. Romul R. Milles concertul de conservare de conservatoriu, cu scopul de a aduce în lume a singurul absovent în România și conservatorului, și a a't de d'at la marea acestui instrument muzical, în care a fost de mult angajat la orchestra conservatorului german pentru operele mari, care s'a ținut adunarea și cu ocazia concertului.

Ajutoarele reuniunii „Gustav Adolf”. Reuniunea „Gustav Adolf” din Berlin pentru ajutoarele bisericești și școlilor ev. luterane de preiudiciu — cum rezultă din planul împărțirii ajutoarelor pe 1905, publicat săptămîna trecută, — are preliminară pentru acest an suma de 1,017.900 marce. Din această sumă 192.400 marce sunt preliminate pentru 171 comunități bisericești din monarhia austro-ungară.

Reuniunea Pompierilor voluntari din Sibiu are aranjată Duminec în 16 Iulie a. c. n. petrecere de oară în „Grădina Pompierilor”. La petrecere se vor arăta diferite fani artificiale. Invitări speciale nu se fac. Începutul la 2 ore d. n.

Concert în Giula. Comunele biser. ort. rom. Giula magiara și germană cu concursul corului teologilor din Arad sub conducerea profesorului de muzică Trifon Lugoianu aranjată în teatru de vară și sala cea mare a grădinei publice din Giula Duminec, la 10/23 Iulie 1905 cu ocazia adunării generale a reuniunii învățătorilor români de la școlile confes. ortodoxe române din protopopiatele aradane I—VII, concert împreună cu petrecere de joc. Începutul precis la 8 ore s'era. Suprasoluri se primesc cu mulțumită la adresa părintelui paroh Petru Berea, președintele comitetului aranjator, în Giula-germană, și se vor enita pe cale publică.

Ucisa cu simburile de cireșe. Fetița de 4 ani Ana Lăvai din Șimand căpătând de la mamă-sa cireșe le-a mănecst cu simburile cu tot. Prin a-asta umplându-și stomacul cu materii nemistuibile și umfându-i-se, mi-titoa a murit după chinuri de jumătate oră.

Ciclon în Oradea-mare. Marți intră orele 1—2 după amiazi a trecut peste Oradea-mare un ciclon urias, care în timp de câteva minute a răsturnat din piață toate șatrele (fînd al de tîrg), ear' marfa a împrăștiat'o și ridicat'o în vîndub ducând'o în toate părțile, cum ar duce niște fulgi. În clădirile mai puțin solide încă a făcut stricăciuni.

Pentru falsificarea de alimente comisiunea administrativă a Budapestei a osândit Luni zece comercianți (crasieri), lăptărese și cofăriti cu 5—400 corone amendă și pe unii și cu închisoare. Astfel, pe soția lui M. Skerlec, pentru că a scos la tîrg unt falsificat, a osândit'o la 400 corone amendă și două săptămîni închisoare; pe Ssmail Sloboda, pentru lapte falsificat, l'a osândit la 200 corone amendă și două săptămîni închisoare; pe St. Cizmădia, tot pentru lapte falsificat, l'a osândit la 100 corone amendă și două săptămîni închisoare, etc. — N'ar strica, dacă și poliția noastră ar fi mai severă în privința lăptărilor aduse de vînzare în piața Sibiu-lui, căci multă apă plătesc cocoonale în loc de lapte.

Adunare învățătorescă și concert în Giula. Reuniunea învățătorilor de la școlile populare din protopresbiteratele aradane I.—VII. va țină adunare generală în Giula (comitatul Bichis) în 23—24 Iulie st. n. D'n acest prilej se va da Duminec (23 Iulie) un concert împreună cu petrecere de joc, aranjat de comunele bisericești Giula-magiara și Giula germană cu concursul elevilor seminariului teologic din Arad.

Otrăviți cu ciuperci. Soția lui I. Lăsei din Leta-mare (Bihor) a făcut de cină tocăniță de ciuperci. Fînd însă printră ciuperci și de cele veninose, intrăgă familia: tatăl, mama și oinel copli — s'a bolnăvit rău. Pînă dinmăie mama și un copil au murit, ear' ceilalți au fost duși în spitalul din Oradea bolnavi de mörte.

Explosie cu 100 de victime. În minele de cărbuni de la Vivians (statul Virginia în America) s'a înîmplat săptămîna trecută explozie de gazuri, pe urma căreia 25 lucrători și-au pierdut viața, ear' 80 au fost răniți grav.

S'a tocit copilul propriu. Demitru Kiss din comuna Șăpaul (în Bihor) în acea din zilele trecute se rentorosa a casa cu căruța. Când s'a apropiat de casa, copilul său l'a observat și a dat să-l mîngăie, ear' s'a lăsat în căruța. Căci s'a apăsă înăse de ceva și au sărit pe partea pe care alerga copilul și labind căruța în zidul curții au strivit leu pe mijlocul. S'a introdus cerce-tare, dar constatându-se că nu negrijă d'n partea tatălui a cauzat nenorocirea, ci înîmplarea nenorocirii. Autoritățile au sistat cercetarea.

Fără nici un reclan crucea sau stelu după ele trc-magnetica a dlui Möller Albert, Budapesta V. Vadaș utca 42/V a devenit renumită în toate părțile lumii. Föste mulți după folosința acestei crucei s'au vindecat de bôle vechi, apa în căt de la apălia în totă ziua scesea soritori pline de mulțumire. Dl fotograf Eisschild Adolf din Cserverka scrie următoarele: „De mult timp trebuia să-mi arăt marea mulțumire ce o am față de aparatul sfat prin d-ta; asta însă cu adinsul am tăcut-o pînă acum, deörce cu cea mai mare curiositate am așteptat să văd efectul crucei R. B. 86967 și la nevasta mea. Acum în 8 cu cea mai mare bucurie constat, că nevasta mea, care durându-o pieptul și stomacul în căt îi lipsia pofa de mîncare, cu ajutorul aparatului d-vöstre s'a făcut pe deplin sănătös. Prin urmare aparatul dvöstre sunt silit a'l lăuda și a'l recomanda fie-cărui suferitoriu de bôle. Prețul aparatului mare este 6 corone.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur”. A apărut în ediție nouă volumul prim din opul premiat de Academia Română „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub corónă ungară”, de Teodor V. Pacăjian, și pöte fi procurat, împreună cu volumul II prin librăria archidieceșană din Sibiu, ori de-a dreptul de la autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broșat 10 corone, legat în pânză 11 cor. 60 fileri. La cerere se acordă și înlesniri de p...

PARTEA LITERARĂ.

Limba nouălor cărți bisericești.

(Urmare.)

La exprimarea ideilor în romînește să se respecte principiul popularității limbii atît de mult respectat de vechiul traducător român, pe cît însă această regulă nu va veni în opoziție cu trebuința de a exprima ideile originalului cu toată exactitatea lor, exactitate, pe care adeseori traducătorii cei vechi o au sacrificat popularității.

Limba noastră astăzi este cu mult mai înaintată și mai bogată în forme și expresiuni de cît înainte. Biserica deși eminentamente conservatoare este tot odată și o mare școală pentru popor, unde el se cultivă și intelectualizește și moralizește, învață treptat și idei și expresiuni.

În chestia purității limbii să se ferească de ori ce extremități și arbitrarități ce se văd în literatura noastră modernă.

Indată ce o expresiune întrebunțată în limba bisericească ori de ce proveniență ar fi ea în originea sa, este înțeleasă de Romîni și primită în limbă și exprimă bine ideea originală și altă expresiune echivalentă nu este în limba poporului, aceea se va menține și pe viitor.

Vorbele, cari nu pot dobîndi încetățenirea în limba romînă să se înlocuiască cu altele romîne echivalente și la nevoie să li se prefere chiar terminii grecești.

Votării acestui Regulament i-au premers lungi și vehemente discuții, cari urmăreau lămurirea mai temeinică a însemnătății marelui opere ce se contempla prin această operațiune radicală a vechilor neajunsuri și a eventualelor scăderi viitoare. Arhiepiscopul Inocenț Ploieșteanul, un membru încă tînar al Sfîntului Sinod a precizat lucrarea aceasta într-o formă mai concretă, exprimînd memorabilele cuvinte.

Cu măsurile acestea nu se va lovi întru nimic limba poporului întrebunțată în cărțile serviciului divin, ci din contră vom merge alături cu poporul, servind celor mai impărioase necesități morale și de cultură ale sale. Noi cu totu am desaprobat introducerea radicalismului în cărțile noastre bisericești (aluzie la Oratoriul episcopului Melchisedec) dar prin usul de caracter latine acei radicalism nu se poate introduce, căci noi nu cerem introducerea de expresiuni moderne, ci numai schimbarea vestimentului, sub care se prezintă expresiunile sau cuvintele, — ear V. A. Urechia, pe atunci ministru de culte și ministru al Sfîntului Sinod se vedea „fERICIT auzind, că vechea noastră literatură se menține. Limba cărților bisericești — zicea el — are dreptul la respectul generațiunilor viitoare. Limba veche fiind păstrată și îmbrăcată în caracterele latine usitate astăzi va da cărților bisericești puțința de a străbate pînă și în colibă. Toate cărțile bisericești au adus mari servicii și bisericești și națiunei prin limba, în care sînt scrise. Pentruca să aducă și pe viitor tot asemenea foloase și garanții trebuie să-i conservăm aceea ce a avut.”

După ce cestiunea aceasta a fost multă vreme trăgînată pentruca „să știe toată lumea romînească despre ce e vorba și dacă se va face vr'o greșală să fie cei ce au făcut-o la adăpostul opiniei publice” regulamentul iscălit de toți arhiepiscopii bisericești din Regat, a fost înaintat spre aprobare regelui Carol I, un manuator nu mai puțin dibac al condeiului de cît al spelei, a cărui maximă în materie de limbă: „menținem frumoasele expresiuni întrebunțate de străbuni și nu ne temem de cuvinte, cari au dobîndit de veacuri împămîntenirea” — eîn deobște cunoscută.

Regulamentul și-a și primit în curînd aprobarea prea înaltă și astfel Biserica era în plăcuta poziție de a putea fi înzestrată cu cărțile necesare, cari se corăspundă și firei istorice a poporului și a bisericești și duhului vremii.

În același timp cestiunea reeditării cărților bisericești străse și luarea aminte

a dictatorului literaturii noastre de pe atunci, dl T. Maiorescu, care conzidera această operă de o importanță națională ou mult mai mare de cît ea să poată fi supusă numai buneii chibzuiei a preoților. De aceea a și dat acesteia în criticile sale o atențiune cu mult mai mare de cît i-s'a dat din partea oamenilor bisericești atunci cînd s'a trecut dela planul scris la executarea aceluia în practică. În articolul intitulat: „Contra neologismelor” dl Maiorescu stabilește din parte și următoarele reguli, pe cari le supunea binevoitoareii aprecieri a arhierilor, fără a căror conlucrare — zicea d. M. — nu ne putem aștepta la nici o reformă în biserică.

1. Acolo unde pe lingă cuvîntul slavonesc există în limba romînească populară un cuvînt curat romînesc, cuvîntul slavon trebuie să fie depărtat și cuvîntul romînesc păstrat. Vom zice deci binecuvîntare și nu blagoslovenie, Preacurata și nu Preceasta, bunavestire și nu blagovestenie etc.

3. Acolo unde avem în limba noastră obicinuită un cuvînt de origine latină, nu trebuie să introducem alt neologism, vom zice deci împrejurare și nu circumstanță, binecuvîntare și nu benedictiune etc.

3. Depărtarea tuturor cuvintelor slavonești din limba romînă și înlocuirea lor cu neologisme ar fi o greșală și e cu neputință. Din nefericire sînt mulți neologismii, cari s'au silit să introducă în Biblie atâtea schimbări și atâtea expresiuni recomandate numai de o filologie nepricepută și trecătoare.

Ori ce cap nepărtinitor va trebui să recunoască în tendința de a reduce limba romînească la viața ei populară o tendință mai întîi de toate națională. (Va urma).

*) Cf. Critice, de Titu Maiorescu. București 1892 vol. II. pg. 246 sqq.

„ALBINA”
Institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiune.

În sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 22.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulațiune cu zina de 30 Ianie 1905 face R. 6.419,000.—
2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de 5.703,720'49
3. Valoarea ipotecelor luate de basă la ssumiunile împrumuturi ipot. este de „ 23.288,775'52
4. În sensul § 97 din statute „fondul special” pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de 500,000.—

Nom.	K	6,400,	Sorti de stat din 1860 cu 4%.
„	„	6,000,	Obligațiuni cu premii ale băncii ung. ipot. cu 4%.
„	„	4,200,	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Tisei cu 4%.
„	„	2,600,	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Dunării din 1870 cu 5%.
„	„	5,800,	Obligațiuni cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonciar cu 3%.
„	„	158,000,	Scrisuri fonciare Ungar. Landes Central Sparcassa cu 4 1/2%.
„	„	52,400,	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4 1/2%.
„	„	100,000,	Obligaț. comunale Pester ungar. Commercial-Bank cu 4%.
„	„	74,600,	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4%.
„	„	100,000,	Scrisuri fonic. „Vereingte Bpster Hauptstädtische Sparcassa cu 4%.
„	„	14,000,	Rentă com. Maiu cu 4%.
„	„	4,000,	Acțiuni de ale reuniunii generale de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 8 Iulie 1905.

Directiunea.

Nr. 359.

[138] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea alor trei posturi de învățători vacante la școala română greco-orient. din comuna Răhau, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Salariu 600 cor. pentru fie-care post, solvit lunar anticipativ din cassa bisericeii.
2. Grădina și vie.
3. Cuartir în noul edificiu școlar eventual bani de cuartir 50 cor.

Cuincuenaliile se compută de la instituirea definitivă la această școală.

De la concurenți se cere a se prezenta înainte de alegere în biserică pentru a se arăta dexteritatea în cântări și tipic, ear' cel ales va fi obligat a conduce în Dumineci și sărbători strana, școala de repetițiune și a cultiva grădina de pomi cu copii.

Sebeș, la 25 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 570 1905 o. prot.

[139] 1—2

Publicațiune.

Pentru edificarea bisericeii gr. or. din Boian, protopresbiteratul Târnava, se descrie licațiune minuendă pe ziua de *Mercuri în 20 Iulie (2 August st. n.) la 9 ore a. m.* care se va ține în edificiul școlii din Boian.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Preavenerabilul Consistoriu arhidieceșan cu nr. 5218 ep. din 4 Iunie a. c., cum și condițiunile de licațiune se pot vedea la oficiul parohial.

Doritorii de a licita și lua în întreprindere zidirea bisericeii au să depună un vadiu de 10% de la suma preliminară cu 10,600 corone, în bani gata sau în hârtii de valoare. Cetateadebaltă, 22 Iunie (5 Iulie st. n.) 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 320 1905.

[142] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei Cheia Rimetului, protopresbiteratul Alba-Iulia se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fașionate în cōla B. pentru întregirea de la stat a venitelor preoțești.

Concurenții și vor înainta petițiunile, cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, și se pot prezenta înaintea alegătorilor, conform prescrișelor regulamentare, pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial local.

Alba-Iulia, 24 Iunie 1905.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 5714 Epitr. 1905.

[141] 1—3

Publicare de licațiune.

În 6 August st. n. a. c. la 10 ore a. m. la fața locului în Borgo Suseni se va da prin licațiune publică în vinzare, **mōra de făină** cu dreptul de apă și **fabrica de săparie** (ferărie) proprietate a fondului școlar confesional gr. or. rom. din Borgo Joseni, cu prețul strigării de 2000 corone.

Licațanții au să depună vadiul în bani sau hârtii de valoare de 10% de la suma strigării la ziua licațării 9 ore a. m. în școala română confesională la mâna comisariului consistorial Pantaleon Lucuța.

Sibiu, în 25 Iunie 1905.

Consistoriul arhidieceșan.

Nr. 273 1905.

[144] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia Șeica-mare, protopresbiteratul Mediașului, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate la cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au ași înainta cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, în termenul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiterat, și a se prezenta în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică, pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Cel ales de paroh e obligat a contribui la fondul protopresbiterat pentru casa trac-tuală, anual suma de 40 corone, în decurs de 10 ani.

Mediaș, 16 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mireea
protopresbiter.

Nr. 703 1905.

[145] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele din comunele Apahida, Că-lata-mare, Cojocna, Gherofi Dângau și Mocin, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu fie-care post sunt: salariul regulat de câte 600 cor. și cuartir în edificiul școlii, cu grădina de legumi.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au ași așterne în termenul fixat, cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu.

Oficiul protopresbiterat rom. gr. or. al Clujului, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 25 Iunie 1905.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 651.

[146] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători la școalele confesionale gr. or. din comunele semnate mai jos din protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Lόμεșcu** cu filia Mândra, salariu anual 600 cor. — din cassa bisericeii din mäteră 200 cor., de la popor 200 cor., din filie 200 cor. —, cuartir liber în edificiul școlii și relut pentru lemne de încălzit 20 cor., jumătate din venitul grădinei de pomărit, și folo sința grădinei de legumi de lângă școală.

2. **Vurper**, salariu anual 600 corone, din cassa bisericeii 200 cor., de la popor 400 cor., cuartir în edificiul școlii, 3 stângini de lemne pentru încălzit și 1/4 juger grădina.

3. **Cornățel**, salariu anual 600 corone din cassa alodială, cuartir în edificiul școlii, și lemnele necesare pentru încălzit.

Reflecțanții la vre-unul din aceste posturi vor avé a se prezenta în comună în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre ași arăta dexteritatea în cântări și tipic, având a conduce cântările cu elevii în biserică, și a ține și o strană.

Cuincuenalele se vor computa numai după 5 ani de serviciu în comuna respectivă.

Cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare se vor așterne la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul des-chis.

Sibiu, 29 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetele parohiale.

I. Papiu, protopresb.

CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes

Pentru dame indispensabil!
Cel mai bun cosmetic!!
Delătură după câteva zile pistruele, petele de fîcat, jubruțele, carii de piele și toate necură-țeniile pielii. Netezește creștele, dă obrazului coloră albă, fină și îl frăgezeste și întinereste. Prețul: borcanul mic 1 cor., borcanul mare 2 cor.

Articole de toaletă alese:
Pudra Margit (în 3 colori) 120 cor.
Săpunul Margit 70 fileri.
Pasta de dinți Margit 1 cor.
Apă de obraz Margit 1 cor.
Cu ramburs sau pe lângă trimiterea banilor înainte expediază producetul

FÖLDES KELEMEN, farm., Arad.
Se capetă în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile. (57 b) 5—5
Deposit principal în Sibiu, în farmaciile: Guido Fabricius, I. C. Molnár, Carol Müller, Ervin Rummler, în drogeria Carol Morscher, în magazinul de săpun și parfumeria Meltzer.

CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes
CREMA MARGIT
a lui Földes

O singură frecare cu**Săpunul Schicht**

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca și

(131) 2—39

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun și mai eftin.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidieceșană.**

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armonioșe, pe lângă garanță de mai mulți ani, fe fie-care mărime, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întorci clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă: (119) 5—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor bătrâne cu corone de fier bătut, ca și spre turnarea de tōce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jo-

Preț curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La esposiția milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea mării împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un trai neregulat și au contras bōle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârșiri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tāmăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influențează puternic asupra noiei formări de sânge sănătos.

Prin întrebuintarea regulată a vinului de burueni bōlele de stomach vor fi curate în că în formare. Să nu întârzie nime dar' a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmările unei misturi rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăvicioșe a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile pierdute (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbetei puteri de traiu un nou și proșper impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, uurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmază nervii escitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțămii dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vînzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnișor, Seliște, Oena, Slimnic, Șeica-mare, Noorich, Avrig, Tâlmaci, Boița, Cîmădie, Poplaca, Gurariului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petriș, Sebeș-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihail, Teiuș, Blaj, Pănade, Tăpș, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalău, Basna, Agnita, Cîncu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Cămpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în toate celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în toate ocalitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se cêră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sînt: Vin de Malaga 50,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de cîrșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădăcină „Helen”, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus”, „Kalmus” a 10,0. Toate aceste se amestecă. un. dcm. [11] 21—24